

УДК 656.078

СУЧАСНИЙ СТАН АВТОМАТИЗАЦІЇ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВАНТАЖІВ

Лисенко І.В.,
Авраменко І.

В статті розглянуто сучасний стан впровадження цифрових технологій для спрощення митних процедур в системі митних органів України.

In the article the modern state of introduction of digital technologies is considered for simplification of custom procedures at registration of loads in the system of custom organs of Ukraine.

Постановка проблеми. Стратегія розвитку суспільства в світі однозначно засвідчує, що перемоги досягають ті структури, які накопичують та вмело розпоряджаються наявною інформацією. Збір і обробка великих об'ємів інформації, на теперішній час, можливі тільки з застосуванням інформаційних технологій, які реалізуються шляхом створення комплексних систем.

Митна служба України розпочала втілення новітніх технологій в митну справу ще в 1992 році. У 2005 році почався новий етап цієї роботи з розробки принципів побудови системи «Електронна митниця» та її часткової реалізації. Поштовхом до цілової реструктуризації процедури митного оформлення став розроблений Європейською комісією в грудні 1999 року план поетапного розвитку запровадження цифрових та інтерактивних технологій в країнах-членах Євросоюзу та країнах-кандидатах, який отримав назву Електронна Європа.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Україна приєдналась до розробки безпаперового середовища не відразу, лише в 2003 році були прийняті Закони України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис» (набули чинності 1 січня 2004 року) [1, 2]. Прийнявши відповідні законопроекти стало можливим регулювання відносин у сфері автоматизованої обробки інформації.

Постановка завдання. Метою впровадження цифрових технологій в митній службі України чи в будь-якій іншій галузі економіки чи промисловості є досягнення цілковито електронного документообігу.

Виклад основного матеріалу. Електронний документообіг (ЕДО) — єдиний механізм по роботі з документами, представленими в електронному вигляді, з реалізацією концепції «безпаперового діловодства».

Система автоматизованої обробки інформації (англ. Automated data processing system) — сукупність технічних засобів і програмного забезпечення, а також методів обробки інформації і дій персоналу, що забезпечує автоматизовану обробку інформації.

З боку митної служби проявом цих нововведень і стала система «Електронна митниця»

«Електронна митниця» — це багатофункціональна комплексна система, яка поєднує інформаційно-комунікативні технології та сукупність механізмів їх застосування і дає можливість підвищити якість митного регулювання та вдосконалити митне адміністрування з метою забезпечення митної безпеки України.

Утримувачем Електронної митниці є ДМСУ, яке володіє, користується і розпоряджається основними структурними компонентами Електронної митниці, необхідними для забезпечення її функціонування.

Отже, в чому ж полягає суть роботи і яке призначення Електронної митниці?

Головним завданням, котрим керувались при створенні системи електронного документообігу в митній службі — це, звісно, прискорення митного оформлення, що в свою чергу приведе до зростання вантажообігу через кордон України, зробить територію України більш привабливою для проходження в режимі транзит, збільшить пропускну здатність кордону за рахунок попереднього ознайомлення з вантажем та необхідними операціями. Шляхи виконання цих завдань розкриваються в принципі роботи нововведення, яке полягає в можливості вантажовідправника направити до митниці призначення електронну копію ВМД до моменту перетину кордону, що в свою чергу дозволяє митниці бути готовою до прибуття конкретного вантажу в зазначений термін та визначеній кількості, а вантажовідправнику уникнути затримок в оформленні вантажу на митниці, проведенню митного та інших видів контролю, мінімізувати час простою рухомого складу, забезпечити доставку точно в строк, відслідковувати місце перебування вантажу

та етап митного оформлення. При відправленні ВМД до ЄАІС ДМСУ відбувається перевірка правильності заповнення митної декларації, тобто відомості про вантаж будуть уточнені вже до перетину ним митного кордону, і можуть бути виправлені декларантом відправника під час перебування вантажу в дорозі.

Переваги електронного декларування наведено на рис. 1.

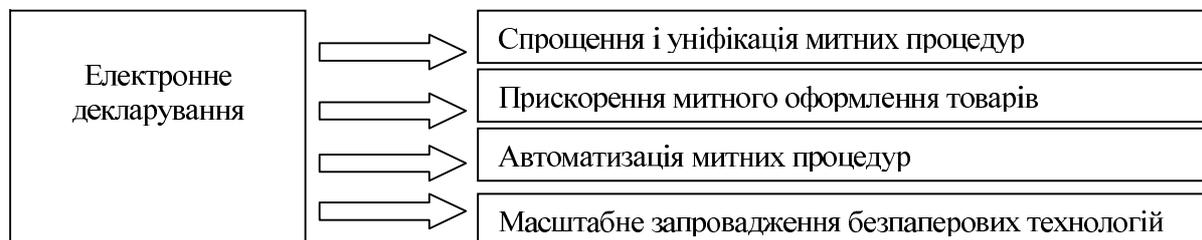

Рис. 1. Переваги електронного декларування

Основою Електронної митниці є інтегрована база даних та телекомунікаційне середовище. Інтегрована база даних Електронної митниці формується на базі центральної бази даних ДМСУ, центрах обробки даних митних органів. Фактично створення та організація електронного інформаційного середовища в митній службі можливо представити як перехід від інформаційного сховища до інформаційно-довідкової системи, яка, в свою чергу, потребує перетворення в автоматизовану виконавчо-контрольну. Тобто замість додатка до митних процедур вона повинна стати ядром, стрижнем не тільки митних технологій, але ще й інструментом керування та контролю митної діяльності, тобто головним механізмом забезпечення митної справи.

Кожен з вищезазначених елементів є життєво важливим для повноцінного функціонування системи «Електронна митниця», але говорячи лише про функцію електронного декларування, важливим є сам процес створення електронної декларації, її перевірки та митниці та захисту інформації:

Процедура електронного оформлення декларації, її автоматизованої обробки та перевірки на митниці досить громіздка. «Наріжним каменем» цього етапу є несумісність програмного забезпечення декларантів та митних органів, недосконалість системи обміну інформацією між декларантами та митницею, а також обмеженість пропускну здатності комп'ютерних мереж. Програмами для створення ВМД з боку декларантів є Diamond Bridge, QD Professional. З боку митниці, перевірка здійснюється з допомогою автоматизованої системи митного оформлення «Інспектор-2006». Така система уніфікує інформацію і дозволяє вести єдину базу даних, у ній передбачена можливість автоматизованої обробки заповненої підприємством митної декларації.

При передачі інформації на будь-яких рівнях важливо потурбуватися про її захист, саме з цією метою введено поняття електронного цифрового підпису.

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) (Digital signature) — вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа.

В акредитованому центрі сертифікації ключів можливо придбати електронний ключ, яким буде здійснюватися електронний цифровий підпис документів – це є обов'язковою умовою допуску підприємства до можливості передачі електронних ВМД. На сьогодні гарантовано підтримуються ключі, що видаються ЗАТ «ІВК».

Кількість підприємств, які допущені до електронного декларування станом на грудень 2011 року становить 1864 (на початок квітня це було 65 підприємств). Так, наприклад, по Київській регіональній митниці ця цифра склала 25 підприємств у квітні 2011 року та 118 підприємств у грудні 2011 року, Харківська обласна — 9 та 118 відповідно, Запорізька митниця – 5 та 107 тощо [3].

Ще одним застережним заходом митниці щодо забезпечення інформаційної безпеки всієї системи Електронна митниця є створення реєстру підприємств до товарів яких може застосовуватись процедура електронного декларування. Тобто для того, щоб скористатися можливістю подати ЕПП, ЕПД, чи ЕВД підприє-

мство повинно звернутися в митницю за місцезнаходженням стосовно включення до даного реєстру, та укласти договір з Держмитслужбою про надання посадовим особам митних органів права безперешкодного доступу до фінансових і банківських документів підприємства, що стосуються переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, після закінчення митних процедур і пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України (наказ Держмитслужби України від 24.03.08 № 260).

Висновки. Звичайно, можна суб'єктивно виділити більш та менш важливі сторони діяльності системи Електронна митниця, але необхідно зрозуміти, що дана система є комплексним напрацюванням, і тому її діяльність не може бути однобокою, а повинна охоплювати значний спектр діяльності митної служби.

Вона повинна одночасно виступати і системою обслуговування, і регулятором правової діяльності, і системою захисту, і юридичним довідником, і статистичною звітністю, і інформаційною базою даних, бути ядром митної діяльності. І тому дуже важливо, що кошти потрачені державою на її впровадження мали цільовий характер, що дозволило ідеї стати реальністю, і мати позитивний вплив не лише на процес митного оформлення вантажів, а й діяльність всієї митної системи. Підтвердження цьому є активне впровадження нововведення по всій Україні, і динамічні показники користування ним суб'єктами ЗЕД.

Література

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 36, ст.275) із змінами, внесеними згідно із Законом N 2599-IV (2599-15) від 31.05.2005, ВВР, 2005, N 26, ст.349.
2. Закон України від 22.05.2003 №852-IV «Про електронний цифровий підпис»
3. Інтернет-ресурс: <http://www.kmu.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/> — Реєстр підприємств, допущених до електронного декларування станом на 12.12.2011 р.

УДК 656.13

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВАРТІСНОЇ ОЦІНКИ НЕЯКІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ПЕРЕВІЗНИКОМ НА МАРШРУТІ МПТС

*Кандидат технічних наук Логачов Є.Г.,
кандидат технічних наук Сокульський О.Є.*

В статті розглянута методика обчислення та використання вартісної оцінки неякісних транспортних послуг, які надаються перевізником на маршруті МПТС, при відхиленні рухомої одиниці від запланованого графіку руху.

In the article has been considered the methodology of calculation and using the cost estimation of unqualitative transport services, which are given by a ferryman on MPTS route, in the time of deviation of mobile unit from the planned chart of motion.

Постановка задачі. В сучасних ринкових умовах надання транспортних послуг по перевезенню пасажирів неможливо без урахування значення показника фактичного рівня якості обслуговування на маршруті за добу. Аналіз динаміки цього показника має надати керівному органу, що відповідає за пасажирські перевезення у місті, стосовно кожного маршруту і у цілому за МПТС наступну інформацію: стан перевезень, тенденції змін та їх причини.

Враховуючи вищенаведене, виникає практична необхідність в розробці наукового обґрунтованого підходу до визначення і використання вартісної оцінки відхилення рівня якості від запланованого на маршруті МПТС. Цей параметр, у роботах [1], отримав назву інтегрованого показника якості перевезення пасажирів на міському пасажирському маршруті за добу. Надання інтегрованому показнику якості перевезення вартісного змісту пов'язано з тим, що його складовими є натурні показники з різними одиницями виміру, що описують характеристики процесу якості перевезення пасажирів усіма рейсами маршруту за добу. Таким чином, якщо розклад роботи маршруту був організований з урахуванням якості переве-